

آثار تربیتی نماز
از دیدگاه
قرآن

تألیف: صاحب علی محبتی

سرشناسه: محبی، صاحبی علی، ۱۳۴۳
عنوان و نام پدید آورنده: آثار تربیتی نماز از دیدگاه قرآن / به قلم صاحب علی محبی
مشخصات نشر: اراک، یوحنا، ۱۳۹۳
مشخصات ظاهری: ۲۸۸ ص
شابک: ۱۰۱۰۰۰ ریال ۱ - ۳۵ - ۷۷۶۷ - ۶۰۰ - ۹۷۸ ISBN
وضعیت فهرست نویسی:
موضوع: نماز - فلسفه.
موضوع: نماز - احادیث.
موضوع: نماز - جنبه های قرآنی.
رده بندهی کنگره: ۱۳۹۳: ۲ ۲۷۳ م / ۱۸۶ BP
رده بندهی دیویی: ۲۹۷:۳۵۳
شماره کتابشناسی ملی: ۲۴۴۱۴۳۲

نام کتاب: آثار تربیتی نماز از دیدگاه قرآن

مؤلف: صاحب علی محبی ● چاپخانه: ظهور

ناشر: یوحنا ● شمارگان: ۲۰۰۰ نسخه

نوبت چاپ: اول، ۱۳۹۳ ● شابک: ۱ - ۳۵ - ۷۷۶۷ - ۶۰۰ - ۹۷۸ ISBN

قیمت: ۱۰۱۰۰ تومان

کلیه حقوق برای ناشر محفوظ می باشد.

مراکز بخش:

دفتر اراک / ابتدای خیابان شهید بهشتی

پاساژ اسلامی / طبقه سوم انتشارات یوحنا

همراه: ۰۹۱۸۳۶۲۲۴۵۲

تلفن: ۰۸۶ - ۳۲۲۱۶۰۱۸

دو دفتر: خیابان معلم - ۱۰ متری معلم - کوچه ۵ (شهید فلسفی) پلاک ۴

همراه: ۰۹۱۲۳۹۰۸۴۷۵ - ۰۹۱۲۶۵۱۸۰۳۶ - ۰۹۱۲۳۶۹۱۳ - ۰۳۷۸۳۶۹۱۳ - ۰۳۷۷۴۸۳۷۰ - ۰۲۵

فهرست مطالب

۱۹	 مقدمه
	بخش اول
	نقش عبادت
۲۵	 مفهوم «عبادت»
۲۶	 حقیقت عبادت
۲۷	 گستره مفهوم «عبادت»
۲۷	 توفیق الهی در ایمان و عبادت
۳۰	 شفاعت عبادت در قیامت
۳۲	 الف: پیامبر ﷺ
۳۲	 ب: انبیاء ﷺ
۳۲	 ج: فرشتگان
۳۲	 د: پیشوایان معصوم ﷺ
۳۳	 ه: علما و شهدا
۳۳	 و: قرآن
۳۳	 ز: کسانی که عمری در اسلام صرف کرده‌اند
۳۳	 ح: عبادت
۳۴	 ط: اعمال نیک
۳۴	 ی: خدا

- ۳۴ اخلاص در عبادت عامل نجات در قیامت
- ۳۶ چگونه عبادت کنیم؟
- ۳۷ بی‌نیازی خدا از ایمان و عبادت بندگان.

بخش دوم

اهمیت نماز

- ۴۵ مفهوم «صلوة»
- ۴۷ اهمیت نماز

بخش سوم

آثار تربیتی نماز

۱. نماز، یاد خداست. ۶۵
۲. نماز، وسیله مغفرت است. ۶۶
۳. نماز، سدّی در برابر گناهان آینده است. ۶۶
۴. نماز، سبب رفع غفلت است. ۶۷
۵. نماز، مانع کبر و خودبینی است. ۶۷
۶. نماز وسیله پرورش فضائل اخلاقی است. ۶۸
۷. نماز، مایه ارزش سایر اعمال است. ۶۸
۸. نماز دعوت به پاک‌سازی و رعایت حقوق دیگران است. ۶۹
۹. نماز، مایه کمال است. ۶۹
۱۰. نماز سبب نظم و انضباط در امور است. ۷۱
۱۱. نماز مایه جلوگیری از هرگونه فساد است. ۷۱
۱۲. نماز مانع فحشاء و منکر است. ۷۲
۱۳. نماز، دعوت به جمع و اجتماع است. ۷۳
۱۴. نماز، استعانت از خداست. ۷۳
۱۵. نماز، رمز ارتباط با خداست. ۷۴

۱۶.	نماز، سیّئات را برطرف می‌کند.....	۷۴
۱۷.	نماز، دعوت به توحید است.....	۷۸
۱۸.	نماز، به انسان نیرو می‌بخشد.....	۷۸
۱۹.	نماز، موجب تقویت روحیه مجاهدان است.....	۷۹
۲۰.	نقش اقامه نماز در عمل به احکام الهی.....	۸۰
۲۱.	نقش نماز در جلوگیری از تمایلات دنیایی.....	۸۱
۲۲.	اقامه نماز، زمینه‌ساز تقوا.....	۸۱
۲۳.	نقش بنیادی نماز در دینداری.....	۸۲
۲۴.	نقش نماز در جلب رضایت الهی.....	۸۲
۲۵.	نماز، آینه دینداری است.....	۸۲
۲۶.	نقش نماز در مقابل نیرونگ‌های شیطان.....	۸۳
۲۷.	نقش نماز، در جلب رحمت الهی.....	۸۳
۲۸.	نقش نماز در اصلاح جامعه.....	۸۶
۲۹.	اضاعه نماز، نوعی گمراهی است.....	۸۷
۳۰.	نقش نماز در پیدایش نفس مطمئنه.....	۸۹
۳۱.	نقش نماز در خودشناسی.....	۸۹
۳۲.	نقش نماز در جلوگیری از بی‌تابی و بخل.....	۹۰
۳۳.	نماز، نمازگزار را، به نهایت بزرگواری می‌رساند.....	۹۱
۵۳.	نماز موجب شناخت صحیح از خداست.....	۹۵
۵۴.	نماز، سبب رهایی از همه حجاب‌های ظلمانی است.....	۹۶
۵۵.	تضمین نصف ایمان با انجام برخی از مقدمات نماز.....	۹۶
۵۶.	نماز، موجب تقدیس، تسبیح و تکبیر خدا، از سوی فرشتگان است.....	۱۰۰
۵۷.	نماز موجب ارتفاع درجه و مقام است.....	۱۰۲
۵۸.	نماز، موجب تعظیم خداست.....	۱۰۳
۵۹.	نماز، انسان را به مقام شهود نایل می‌کند.....	۱۰۳

۶۰. نماز، موجب محبوبیت انسان نزد خداست..... ۱۰۳
۶۱. نماز، نمازگزار را، به اخلاص و قلب سلیم وامی‌دارد..... ۱۰۴
۶۲. نماز، موجب طهارت ظاهری و باطنی انسان است..... ۱۰۵
۶۳. نماز، سبب دستیابی به رمز و راز قرآن است..... ۱۰۵
۶۴. نماز، نگرش وسیعی در عبادت، به انسان می‌دهد..... ۱۰۶
۶۵. نماز، بینش وسیعی در استعانت از خدا، به انسان می‌دهد..... ۱۰۶
۶۶. نماز انسان را، به اوج قدرت و قوت می‌رساند..... ۱۰۶
۶۷. نماز، موجب دستیابی به «اسم اعظم» الهی است..... ۱۰۷
۶۸. نماز، موجب بازخوانی همه معارف الهی است..... ۱۰۷
۶۹. نماز، موجب حمد، ثنا و ستایش به خداست..... ۱۰۸
۷۰. نماز، تبیین‌کننده دلیل و چرایی شکر خداست..... ۱۰۸
۷۱. نماز، موجب استحکام دین و حیات معنوی انسان است..... ۱۰۹
۷۲. نماز، موجب توجه خدا به نمازگزار است..... ۱۰۹
۷۳. نماز، موجب یادآوری مبدأ و معاد است..... ۱۱۰
۷۴. نماز، موجب جلب نمازگزار به ربوبیت فراگیر خداست..... ۱۱۰
۷۵. نماز، انسان را به حق دعوت می‌کند..... ۱۱۰
۷۶. نماز، موجب یادآوری پیمان الهی است..... ۱۱۱
۷۷. نماز، موجب کرامت و برآوردن حاجت است..... ۱۱۱
۷۸. نماز، موجب دستیابی به رمز و راز معارف الهی است..... ۱۱۱
۷۹. نماز، موجب شناخت انسان در استحقاق خدا برای عبادت است..... ۱۱۲
۸۰. نماز، سبب آگاهی انسان از عبادت سایر بندگان و موجودات است..... ۱۱۲
۸۱. نماز، سبب همراهی نمازگزار، با سایر رکوع‌کنندگان و سجده‌کنندگان است..... ۱۱۳
۸۲. نماز، لذت همه جانبه عبادت خدا را، به نمازگزار می‌چشاند..... ۱۱۳
۸۳. نماز، به انسان می‌فهماند که کسی جز خدا، نمی‌تواند کمک کار او باشد..... ۱۱۳
۸۴. نماز، بهترین دعا را، به انسان می‌آموزد..... ۱۱۳

۸۵. نماز، راه هدایت را، به انسان معرفی می‌کند. ۱۱۴
۸۶. نماز، سبب شناسایی راه انحراف و گمراهی است. ۱۱۴
۸۷. انسان، در سایه نماز، به مرحله «یقین» می‌رسد. ۱۱۴
۸۸. نماز، سبب آشنایی با شناسنامه خدا، پیامبر ﷺ و اهل بیت علیهم السلام است. ۱۱۵
۸۹. نماز، موجب آشنایی با انتظام عرش الهی با تسبیحات چهارگانه است. ۱۱۶
۹۰. اقامه نماز، عامل مداومت نمازگزار بر یقین است. ۱۱۷
۹۱. نماز، احیاگر حالات عروج پیامبر ﷺ برای همیشه است. ۱۱۷
۹۲. نماز، جامع عبادت همه فرشته‌هاست. ۱۲۱
۹۳. نماز، موجب آمادگی و ایستادگی در برابر دشمن و بلاست. ۱۲۲
۹۴. نماز، موجب «قیام» است. ۱۲۳
۹۵. نماز، موجب استواری در برابر شیطان و نفس اماره است. ۱۲۸
۹۶. نماز، مایه نهادینه شدن خضوع قولی و عملی در برابر خداست. ۱۳۰
۹۷. نماز، مایه زینت ظاهری و باطنی انسان است. ۱۳۰
۹۸. نماز، موجب اصلاح، درمان و ترمیم پیامدهای سوء طبیعی است. ۱۳۱
۹۹. نقش نماز، در اندیشه رفع مشکلات مالی محرومان و سائلان. ۱۳۲
۱۰۰. نماز، مانع غفلت از قیامت و عذاب الهی است. ۱۳۳
۱۰۱. نماز، موجب پاکدامنی نمازگزار است. ۱۳۴
۱۰۲. نماز، موجب پای بندی به عهد و پیمان است. ۱۳۴
۱۰۳. نماز، موجب شهادت به حق و عدل است. ۱۳۴
۱۰۴. نماز، موجب تکریم نمازگزار در بهشت است. ۱۳۵
۱۰۵. نماز، موجب شفاعت نمازگزار است. ۱۳۵
۱۰۶. نماز، یادآور آفرینش، مرگ و حشر در قیامت است. ۱۳۷
۱۰۷. نماز، یادآور عظمت الهی است. ۱۳۷
۱۰۸. نماز، آموزش انجام تکلیف به میزان توانایی است. ۱۳۸
۱۰۹. نقش نماز در نهادینه شدن روح خضوع در انسان. ۱۳۹

۱۱۰. نقش نماز، در نیل به نعمت‌ها و فضل الهی..... ۱۴۱
- سجده‌های طولانی در سیرهٔ قولی و عملی پیشوایان معصوم علیهم‌السلام..... ۱۴۳
۱۱۱. نماز، مایهٔ نورانیت است..... ۱۴۶
۱۱۲. نماز، موجب «تبتّل» و ترک محبّت به دنیا است..... ۱۴۷
- مفهوم «تبتّل»..... ۱۴۹
۱۱۳. نماز، موجب توجّه به ولایت ائمه علیهم‌السلام است..... ۱۵۰
۱۱۴. نقش نماز، در رعایت احترام هر امر محترم..... ۱۵۲
۱۱۵. نقش نماز در پیدایش، نگرش میانی بین جبر و تفویض..... ۱۵۳
۱۱۶. نماز، مایهٔ سلام، تحیّت، رحمت و برکت است..... ۱۵۴
۱۱۷. نماز، موجب اُمنیت از عذاب الهی در قیامت است..... ۱۵۴
۱۱۸. نماز، نمازگزار را، با فرشتگان پیوند می‌دهد..... ۱۵۵
۱۱۹. نماز، نمازگزار را، با دیگر بندگان صالح پیوند می‌دهد..... ۱۵۶
۱۲۰. نماز، سلام و تحیّت به دیگر بندگان خداست..... ۱۵۶
۱۲۱. نماز، نحوهٔ مناجات با خدا را، به نمازگزار می‌آموزد..... ۱۶۰
۱۲۲. نماز همراه با تعقیب، سبب اجابت دعا و درمان نمازگزار است..... ۱۶۰
۱۲۳. نماز، موجب ناراحتی ابلیس است..... ۱۶۲
۱۲۴. نماز، دارای ارزشی است که خود نمازگزار، از آن بی‌خبر است..... ۱۶۳
۱۲۵. نماز، نمایش وجههٔ اجتماعی و دینداری نمازگزار است..... ۱۶۳
۱۲۶. نماز، موجب نجات نمازگزار است..... ۱۶۴
۱۲۷. نماز، «باقیات صالحاتی» است برای نمازگزار..... ۱۶۵
۱۲۸. نماز، موجب دعای فرشتگان به نمازگزار است..... ۱۶۵
۱۲۹. نماز، وسیلهٔ امتحان و شناخت دیگران است..... ۱۶۵
۱۳۰. نماز، مایهٔ روسیاهی شیطان است..... ۱۶۶
۱۳۱. نماز، موجب حفاظت و حراست نمازگزار از شیطان است..... ۱۶۶
۱۳۲. نماز، مایهٔ بهره‌مندی اموات است..... ۱۶۶

۱۳۳. نماز، مایهٔ خشنودی پروردگار است. ۱۶۷
۱۳۴. نماز، سبب محبت فرشتگان هدایت، ایمان و نور شناخت و معرفت است. ۱۶۷
۱۳۵. نماز، سبب روزی با برکت و راحتی بدن است. ۱۶۷
۱۳۶. نماز، مایهٔ ناخشنودی شیطان است. ۱۶۷
۱۳۷. نماز، توشهٔ نمازگزار از دنیا به آخرت است. ۱۶۷
۱۳۸. نماز، مایهٔ دعا و قبولی اعمال نمازگزار است. ۱۶۷
۱۳۹. نماز، شفاعت‌کننده بین نمازگزار و فرشته مرگ است. ۱۶۸
۱۴۰. نماز، مونس و همدم نمازگزار در قبر است. ۱۶۸
۱۴۱. نماز، پاسخی است از نمازگزار به نکیر منکر در قبر. ۱۶۸
۱۴۲. نماز، مایهٔ نجات نمازگزار، هنگام محشر است. ۱۶۸
۱۴۳. نماز، وسیلهٔ عبور از صراط است. ۱۶۸
۱۴۴. نماز، کلید بهشت است. ۱۶۸
۱۴۵. نماز، مهریه‌ای است از سوی نمازگزار به حوریان بهشت. ۱۶۸
۱۴۶. نماز، بهای نمازگزار در قبال بهشت است. ۱۶۸
۱۴۷. نماز، نمازگزار را، به بالاترین درجه و مقام معنوی نائل می‌کند. ۱۶۸
۱۴۸. محافظت بر نماز، سبب دوری شیطان از نمازگزار، هنگام مرگ، از سوی فرشتهٔ مرگ است. ۱۶۹
۱۴۹. محافظت بر نماز، سبب تلقین شهادتین به نمازگزار، از سوی فرشتهٔ مرگ، به هنگام مرگ است. ۱۶۹
۱۵۰. نماز، موجب گشودن درب خانهٔ الهی است. ۱۷۰
۱۵۱. نمازگزار، با اقامهٔ نماز، بینی شیطان را، به خاک می‌مالد. ۱۷۰
۱۵۲. نماز، عامل دوری شیطان، از نمازگزار است. ۱۷۰
۱۵۳. نماز، عامل کبرزدایی از نمازگزار است. ۱۷۱
۱۵۴. نماز، موجب یاد خدا و دوری از غفلت و سرکشی است. ۱۷۱
۱۵۵. نماز، موجب اشتیاق و افزایش ارزش‌های معنوی و مادی است. ۱۷۱

۱۵۶. نماز، موجب مداومت بر ذکر خداست..... ۱۷۱
۱۵۷. نماز، عامل جلوگیری از انواع تباهی هاست..... ۱۷۱
۱۵۸. نماز، روزه‌ای است بر اخلاص، در دیگر اعمال..... ۱۷۲
۱۵۹. نماز، وسیله شفاء است..... ۱۷۲
۱۶۰. نماز، موجب تأخیر عذاب دیگران است..... ۱۷۳
۱۶۱. نماز، گرمی‌ترین وسیله توسّل و تقرب به خداست..... ۱۷۳
۱۶۲. نماز، موجب انقطاع از همه مخلوقات است..... ۱۷۳
۱۶۳. نماز، سبب نورانیت است..... ۱۷۴
۱۶۴. نماز، موجب خاموشی آتش گناه است..... ۱۷۴
۱۶۵. نماز، موجب رفع وحشت در عالم برزخ است..... ۱۷۵
۱۶۶. نماز، زمینه مهمانی نزد خدا را فراهم می‌سازد..... ۱۷۵
۱۶۷. نماز، موجب شهادت زمین در قیامت است..... ۱۷۵
۱۶۸. نماز، موجب دفع بلا، حتی از دیگر بی‌نمازان است..... ۱۷۶
۱۶۹. نماز، عامل نجات، در سخت‌ترین شرایط دنیا و آخرت است..... ۱۷۶
۱۷۰. نماز، عامل رفع و دفع هرگونه زمینه انحراف اخلاقی است..... ۱۷۷
۱۷۱. نماز، موجب محافظت نمازگزار است..... ۱۷۸
۱۷۲. نماز، سبب ملاقات نمازگزار با خدای سبحان در قیامت است..... ۱۸۰
۱۷۳. نماز، محاسبات در قیامت را، آسان‌تر می‌کند..... ۱۸۰
۱۷۴. نماز، باعث روی آوردن نیکی‌ها، به نمازگزار است..... ۱۸۰
۱۷۵. نماز، سبب توجه و نظارت «ملك الموت»، به نمازگزار است..... ۱۸۱
۱۷۶. نقش نماز در اصلاح رفتار آینده نمازگزار..... ۱۸۱
۱۷۷. نماز و نقش توجه قلبی در تأثیرگذاری آن..... ۱۸۲
۱۷۸. نماز، موجب استقبال خدا از نمازگزار است..... ۱۸۲
۱۷۹. نماز، مایه پاسداری از نمازگزار است..... ۱۸۳
۱۸۰. نماز و اخلاص در آن، موجب بی‌نیازی نمازگزار است..... ۱۸۳

۱۸۱. نماز، موجب ارتقاء درجه، در قیامت است. ۱۸۳
۱۸۲. نماز، موجب عاقبت به خیری است. ۱۸۵
۱۸۳. نماز، موجب دفع باطل، است. ۱۸۵
۱۸۴. نماز، موجب راحتی نمازگزار در موقف‌های قیامت است. ۱۸۶
۱۸۵. نماز، موجب همراهی فرشتگان با نمازگزار است. ۱۸۶
۱۸۶. نماز سبب تسبیح همه موجودات پیرامون نمازگزار است. ۱۸۷
۱۸۷. نماز، موجب حشر نمازگزار، با پیامبر ﷺ است. ۱۸۷
۱۸۸. نماز موجب تصدیق نمازگزار، از سوی خداست. ۱۹۰
۱۸۹. نماز، موجب رحمت و کرامت است. ۱۹۲
۱۹۰. نماز، سبب بهره‌مندی از الطاف الهی و رأفت مؤمنان است. ۱۹۲
۱۹۱. نماز موجب اصلاح خلق بد است. ۱۹۵
۱۹۲. نماز موجب مصونیت انسان در عالم برزخ است. ۱۹۵
۱۹۳. نماز، موجب فرار شیطان است. ۱۹۵
۱۹۴. نماز موجب استجاب دعا و پذیرش شفاعت است. ۱۹۶
۱۹۵. اذان، موجب مصونیت از شیطان است. ۱۹۶
۱۹۶. نماز جماعت، موجب همراهی با پارسایان است. ۱۹۷
۱۹۷. مداومت بر نماز جماعت، سبب برائت از نفاق و عذاب الهی است. ۱۹۷
۱۹۸. شرکت در نماز جماعت، موجب راحتی انسان در قیامت است. ۱۹۷
۱۹۹. مداومت بر نماز جماعت، موجب عبور از «صراط» است. ۱۹۸
۲۰۰. نماز موجب شادمانی است. ۱۹۸
۲۰۱. نماز موجب اعطاء جایزه از سوی خداست. ۱۹۸
۲۰۲. نماز، زمینه مناجات خدا با نمازگزار است. ۱۹۹
۲۰۳. در قیامت جای سجده، از عذاب الهی، در امان است. ۱۹۹
۲۰۴. نماز، موجب نورانیت چهره و سیمای نمازگزار است. ۱۹۹
۲۰۵. نماز، سبب می‌شود که تمامی ابزار شناخت نمازگزار، خداگونه شود. ۲۰۰

۲۰۶. نماز، مایهٔ بهره‌مندی دیگران نیز هست. ۲۰۱
۲۰۷. نماز، موجب عمر طولانی و دوام نعمت‌هاست. ۲۰۲
۲۰۸. نماز، سبب پاکی و طهارت است. ۲۰۲
۲۰۹. نماز، مایهٔ چهار هزار فیض رحمانی است. ۲۰۳
۲۱۰. استعانت از نماز، مشکل را، آسان می‌سازد. ۲۰۳
۲۱۱. نماز، موجب در امان بودن دارایی‌های نمازگزار است. ۲۰۴
۲۱۲. نماز، مایه ترقی معنوی نمازگزار است. ۲۰۴
۲۱۳. نماز، سبب محفوظ ماندن قرآن است. ۲۰۴
۲۱۴. نماز، مانع عذاب از دیگر گناهکاران است. ۲۰۵
۲۱۵. نماز، مانع سرکشی، طغیان‌گری و فراموشی خداست. ۲۰۵
۲۱۶. نماز، مایه دفع شر دشمن است. ۲۰۶
۲۱۷. نماز مایهٔ پاکی است تا آنجا که گویا نمازگزار، بار دیگر از مادر زاده باشد. ۲۰۶
۲۱۸. نماز، موجب دفاع از دیگران نیز هست. ۲۰۶
۲۱۹. نماز، بهترین کار نیک و ارجمندترین توشه برای آخرت است. ۲۰۷
۲۲۰. نماز، سبب دوری از سوگند دروغ و خیانت در شهادت است. ۲۰۷
۲۲۱. نماز، مانع عذاب الهی است. ۲۰۸
۲۲۲. نماز جماعت، مایه نزول برکات الهی است. ۲۰۸
۲۲۳. نماز، سبب علاقه خدا و فرشتگان به نمازگزار است. ۲۰۹
۲۲۴. نماز، مایه دل‌کندن از همهٔ امور فانی است. ۲۰۹
۲۲۵. آثار مشترک نماز با «جهاد». ۲۰۹
۲۲۶. آثار مشترک نماز با «زکات». ۲۱۰
۲۲۷. نماز، موجب صلوات فرشتگان است. ۲۱۰
۲۲۸. نماز، موجب رسیدن به مرتبه کمال انقطاع است. ۲۱۰
۲۲۹. نماز، مسیر نزول رحمت الهی است. ۲۱۱
۲۳۰. نماز، سبب پیدایش نفس مطمئنه است. ۲۱۲

۲۳۱. آثار مشترک نماز و روزه. ۲۱۲
۲۳۲. نماز - شب - مایه سلامتی جسمی نیز هست. ۲۱۳
۲۳۳. نماز، مایه شناخت کافر، مؤمن، مخلص و منافق است. ۲۱۳
۲۳۴. نماز، سبب امنیت از مکر شیطان است. ۲۱۳
۲۳۵. نماز، عامل پیروزی بر مشکلات و ناملازمات است. ۲۱۴
۲۳۶. نماز، سبب انجام واجبات و پرهیز از محرمات الهی است. ۲۱۴
۲۳۷. نماز، سبب دوری انسان از مخاطرات روز قیامت است. ۲۱۴
۲۳۸. نماز، سبب آمادگی در برخورد با دشمن است. ۲۱۵
۲۳۹. نماز، مایه شکیبایی است. ۲۱۵
۲۴۰. نماز، عامل جلب حمایت‌های الهی است. ۲۱۶
۲۴۱. نماز، مددکار مؤمنان، در یاد خدا و زدودن غفلت آنان از یاد خداست. ۲۱۶
۲۴۲. نماز، سبب ایجاد روحیه سپاسگزاری به درگاه الهی است. ۲۱۷
۲۴۳. نماز، موجب ثبات قدم، در جهاد است. ۲۱۷
۲۴۴. نماز، عامل تحمل ترس، گرسنگی و... در راه ایمان است. ۲۱۸
۲۴۵. نماز، زمینه تسهیل عمل به احکام الهی را، فراهم می‌کند. ۲۱۸
۲۴۶. نماز، ذکر خدا و شکر به درگاه او است. ۲۱۹
۲۴۷. نماز، تضمین کننده یاداش گرانقدری است. ۲۱۹
۲۴۸. نماز، زمینه‌ساز بر چیده شدن ربا از جامعه است. ۲۲۰
۲۴۹. نماز، مایه امنیت در جامعه اسلامی است. ۲۲۱
۲۵۰. نماز موجب رهایی از ترس و اندوه آخرت است. ۲۲۱
۲۵۱. نماز، موجب نصرت و یاری خداست. ۲۲۱
۲۵۲. نماز، موجب تکفیر گناهان و ورود به بهشت است. ۲۲۳
۲۵۳. نماز، نشانه هدایت در مسیر الهی است. ۲۲۴
۲۵۴. نماز، هدایت است. ۲۲۵
۲۵۵. نماز، وسیله خودسازی و پاکی روح و اندیشه است. ۲۲۵

۲۵۶. نماز، زمینه‌ساز نجات از سلطهٔ فرعون صفتان است. ۲۲۶
۲۵۷. نماز، تکیه‌گاهی است برای استقامت در راه دین و ابلاغ آن. ۲۲۷
۲۵۸. نماز، وسیلهٔ توسل در استجابت دعاست. ۲۲۷
۲۵۹. اقامهٔ نماز، فرجام نیک راه، در پی دارد. ۲۲۹
۲۶۰. نماز، موجب یاداش الهی چون بهشت «عدن» است. ۲۲۹
۲۶۱. نماز، سبب رفع نگرانی و اندوه و موجب تقویت روحیهٔ پایداری و آرامش خاطر است. ۲۳۰
۲۶۲. نماز، موجب دستیابی به مقام ارجمند و پسندیده است. ۲۳۱
۲۶۳. نماز، مانع چشم دوختن به دنیای دیگران است. ۲۳۲
۲۶۴. نماز، موجب فراهم آمدن زمینه‌های تقواست. ۲۳۲
۲۶۵. نماز، مایه حمایت و نصرت خدا به جامعهٔ اسلامی است. ۲۳۲
۲۶۶. نماز، مایهٔ فلاح و رستگاری است. ۲۳۳
۲۶۷. نماز، زمینهٔ بهره‌مندی از ولایت و نصرت الهی است. ۲۳۴
۲۶۸. نماز، مایهٔ مجد و عظمت است. ۲۳۴
۲۶۹. نماز، موجب هدایت ویژه الهی به نورانیت خویش است. ۲۳۵
۲۷۰. نماز، به ویژه راز و نیاز شبانه، مایهٔ قرب بیشتر به خداست. ۲۳۵
۲۷۱. نماز شرط بهره‌مندی از هدایت‌های قرآن است. ۲۳۶
۲۷۲. نماز، مایهٔ تجلّی روح تقوا در انسان است. ۲۳۷
۲۷۳. نماز، مایهٔ عنایت خاص خداوند است. ۲۳۸
۲۷۴. نماز، موجب تأثیرپذیری از اخطارهای انبیا است. ۲۳۸
۲۷۵. نماز، مایهٔ امیدواری به لطف و یاداش الهی است. ۲۳۹
۲۷۶. نماز، مایهٔ برخورداری از فضل الهی و مزد بیش از استحقاق است. ۲۳۹
۲۷۷. نماز، مایهٔ یاداش بسیار برتر از درآمدهای دنیوی است. ۲۴۰
۲۷۸. نماز، تعدیل‌کنندهٔ غرایز و مانع خلق و خوی ناپسند است. ۲۴۰
۲۷۹. نماز، موجب ورود به بهشت است. ۲۴۱

۲۸۰. نماز، مظهر دینداری و تصدیق عملی دین است. ۲۴۲
۲۸۱. نماز، موجب تقویت روح صبر و شکیبایی است. ۲۴۲
۲۸۲. نماز، مایه رستگاری است. ۲۴۳
۲۸۳. نماز، وسیله‌ای است که می‌توان بدان توشل جست. ۲۴۳
۲۸۴. نماز، نمازگزار را، مستجاب الدعوه می‌کند. ۲۴۴
۲۸۵. نماز، موجب شناسایی نمازگزار در قیامت است. ۲۴۴
۲۸۶. نماز، موجب نائل شدن به «مقام محمود» است. ۲۴۵
۲۸۷. نماز، موجب آبادی مساجد و زینت شهرهاست. ۲۴۵
۲۸۸. نماز، سبب می‌شود که نمازگزار، از ذاکران الهی، به شمار آید. ۲۴۶
۲۸۹. نماز، موجب رهایی از محاصره فرشتگان عذاب است. ۲۴۶
۲۹۰. نماز موجب زیبایی است. ۲۴۶
۲۹۱. نماز، موجب راحتی در گذر از پل صراط است. ۲۴۷
۲۹۲. نماز، موجب قرب و خشنودی خداوند است. ۲۴۷
۲۹۳. نماز، موجب غفران است. ۲۴۸
۲۹۴. نماز، موجب استغفار فرشتگان برای نمازگزار است. ۲۴۹
۲۹۵. نماز، موجب نایل شدن به مقام شفاعت است. ۲۵۰
۲۹۶. نماز، موجب سبقت نمازگزار به بهشت، در قیامت است. ۲۵۰
۲۹۷. نماز، مایه دوستی خدا با نمازگزار است. ۲۵۰
۲۹۸. نماز، موجب دفع عذاب، حتی از دیگران است. ۲۵۱
۲۹۹. اقامه نماز، برای خدا، نشانه عدم تفاق است. ۲۵۱
۳۰۰. نماز، موجب دوستی فرشتگان با نمازگزار است. ۲۵۲
۳۰۱. نماز، وسیله آزادی از جهنم است. ۲۵۳
۳۰۲. نماز، موجب حفاظت و حراست از مال و اموال است. ۲۵۳
۳۰۳. نماز، موجب گشایش است. ۲۵۵
۳۰۴. نماز، مایه اخلاص و وسیله پاکی از تکبر است. ۲۵۶

۳۰۵. نماز، موجب نایل شدن به منزلت بس رفیع الهی است. ۲۵۶

۳۰۶. نماز، موجب درخشندگی نمازگزار برای اهل آسمان است. ۲۵۷

فهرست‌ها

فهرست آیات ۲۶۳

فهرست روایات ۲۷۳

فهرست منابع ۲۸۳

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

ستایش خدایی را که نماز را، ستون دین و معراج مؤمن و نردبان رشد و ترقی برای رسیدن به بالاترین مرتبه معنویت قرار داد.

و درود بر پیامبر او، که بهترین اقامه کننده نماز بود، تا بدانجا که به وسیله آن، به معراج الهی نایل گشت، آن مقامی که قرآن از آن به: ﴿دَنَا فَتَدَلَّى﴾ * فکان قاب قوسین أو أدنى ﴿۱﴾، «نزدیک و نزدیک تر شد، * تا آن که فاصله او (با جبرئیل) به اندازه فاصله دو قوس کمان یا کمتر بود» یاد می کند.

و درود بر اهل بیت پیامبر ﷺ که احیاگر و بیانگر دین و شریعت الهی اند، آنان که اسوه و الگوی کامل در اقامه نمازند.

نمازی که با پذیرفته شدن آن، سایر اعمال نیز، پذیرفته خواهد شد و اگر رد شود، بقیه اعمال نیز، مردود است.

نمازی که طبق سخن امیر مؤمنان، علی (علیه السلام)، هر عملی پیرو آن است.^۲
نماز، این چشمه جوشان معرفت و شناخت، از بهترین هدایای الهی است، که

۱. نجم ۹۸/۵۳.

۲. نهج البلاغه، نامه ۲۷: «کل شیء من عملک تبع لصلاتک»، «بدان که تمام کردار خویت در گرو نماز است».

دل و جان آدمی را، آرامش می‌بخشد و او را از نپاکی و عصیان باز می‌دارد، آن‌گونه که قرآن، از آن خبر داده است: ﴿وَأَقِمِ الصَّلَاةَ إِنَّ الصَّلَاةَ تَنْهَىٰ عَنِ الْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ﴾^۱، «و نماز را برپا دار، که نماز (انسان را) از زشتی‌ها و اعمال ناپسند باز می‌دارد».

نماز، همان وسیله محکم و دائمی است، که انسان برای ارتباط با خدای خویش، طبق فرمان او، از آن، استمداد و استعانت می‌جوید، آنجا که فرمود: ﴿وَاسْتَعِينُوا بِالصَّبْرِ وَالصَّلَاةِ﴾^۲، «از صبر و نماز یاری جوید: (و با شکیبایی و مهار هوس‌های درونی و توجه به پروردگار، نیرو بگیرید)».

همان نمازی که هر کس، در هر رتبه‌ای که باشد، می‌تواند با آن، رابطه خود را، با خدای خویش آغاز کند.

نماز، آن زمزمه دلنشین اهل پرستش و عبادت است، که هر روز، در پنج وعده، شیفتگان حضرت دوست را، به زیارت فرا می‌خواند و روح و جان عطش یافته آنان را، سیراب می‌سازد.

نماز، آن وسیله قرب الهی است، که پرواز به سوی آن، جز با نماز، ممکن نیست. نماز، آن حلاوت و شیرینی نیایش و بندگی است، که نمازگزار، معراج خود را، در رکوع و سجده‌ها و قیام و قعود در آن می‌جوید. نماز، آن فریضه الهی است، که راز خرمی دل ابرار و صفای جان احرار در آن است.

نماز، آن نور الهی است، که اگر نمازگزار، با پاکی جسم و جان و با عشق و علاقه درخور آن، اقامه کند، طعم نور آن را خواهد چشید.

نماز، آن وظیفه الهی است، که نمازگزار را از شیطان و عصیان رها کرده و او را، از سر تا پا متبرک می‌کند.

نماز، آن معشوق پیامبران الهی است، که همواره بدان عشق ورزیده و براساس:

۱. عنکبوت ۴۵/۲۹.

۲. بقره ۴۵/۲.

﴿وَأْمُرْ أَهْلَكَ بِالصَّلَاةِ﴾^۱، «خانواده خود را به نماز دستور ده»، خانواده و امت خویش را بدان فرمان می‌دادند.

به هر حال، نماز آن دستور الهی است که تاکنون شخصیت‌های فراوانی، براساس وظیفه‌ای که احساس می‌کردند، هر کدام، از زاویه‌ای خاص، بدان نگریسته‌اند، و در نتیجه، آثار فراوان و ارزشمندی تاکنون، به جامعه الهی و اسلامی عرضه شده است، و از آن جایی که جایگاه آن ویژه است، ابعاد آن نیز، گسترده است، تا جایی که در برخی از روایات تا چهار هزار باب یا حدود برای آن ذکر شده است^۲؛ لذا یکی از زوایایی که شایسته؛ بلکه لازم و ضروری است، بدان پرداخته شود، این است که اقامه آن، چه آثار و فوایدی را برای نمازگزار و جامعه الهی و دینی در پی دارد؛ زیرا آشنایی با آثار نماز، به ویژه آثار تربیتی آن، چه بسا، زمینه اشتیاق نمازگزار را در اقامه آن، بیشتر و بهتر کند؛ از این رو، نگارنده بر آن شد، که موضوع را، از نگاه قرآن و سخنان پیشوایان معصوم علیهم‌السلام، مورد کنکاش قرار دهد، تا بلکه یادآوری باشد برای آن کسی که قلب هوشیار یا گوش دل به کلام خدا دارد: ﴿لَمَنْ كَانَ لَهُ قَلْبٌ أَوْ أَلْقَى السَّمْعَ وَهُوَ شَهِيدٌ﴾^۳، «برای آن کس که عقل دارد، یا گوش دل فرا دهد در حالی که حضور (قلب) داشته باشد»، به امید آن که مورد قبول درگاه الهی قرار گیرد.

اکنون، چند نکته، عنایت شما را، در مطالعه این اثر، می‌طلبد.

۱. آنچه که بهانه و زمینه انجام این توفیق شد، تدوین رساله‌ای تحت عنوان: «آیات احکام نماز و آثار تربیتی آن»، بوده است، که پس از تدوین آن، با عنایت به حجم گسترده آیات و روایات، در بیان آثار نماز، به نظر آمد، این بخش، در اثری جداگانه، در سطح عموم تدوین و ارائه شود؛ از این رو، بار دیگر خدای سبحان را سپاس، که

۱. طه ۱۳۲/۲۰.

۲. امام رضا علیه‌السلام فرمود: «الصَّلَاةُ لَهَا أَرْبَعَةُ آلَافِ بَابٍ»، «برای نماز چهار هزار باب است»، بحار الأنوار، ج ۷۹، ص ۳۰۳، ح ۱؛ و در روایت دیگری از امام صادق علیه‌السلام نقل شده است که حضرت فرمود: «لِلصَّلَاةِ أَرْبَعَةُ آلَافِ حُدُودٍ»، «برای نماز، چهار هزار حد است»، سفینه البحار، ج ۵، ص ۱۴۸، باب الصاد بعده اللام.

۳. ق ۳۷/۵۰.

توفیق انجام آن را عنایت فرمود.

۲. هر چند، عنوان این اثر: «آثار تربیتی نماز از دیدگاه قرآن» است؛ لیکن در تبیین، تشریح و بیان مسایل مربوط به موضوع یاد شده، هیچ‌گاه بی‌نیاز از سخنان پیشوایان معصوم (علیهم‌السلام) - که خود، مفسران و تبیین‌کنندگان واقعی قرآن‌اند، - نبوده و از روایات مربوط به آن نیز، استفاده شده است، چنان‌که در بیان آثار نیز، گذشته از آثار تربیتی، آثار دیگر نماز نیز، به مناسبت‌های مختلف، بیان شده است.

۳. چه بسا، هنگام مطالعه، چنین به نظر آید، که برخی از نکته‌ها تکراری است، لیکن باید توجه داشت، که بیان هر نکته با عنایت به مستند آن، اعم از آیه و روایت، در ذیل آن است؛ لذا سعی شده است، که هر آیه و روایت، از زاویه‌ای دیده شود که در خود آیه و روایت آمده است؛ از این رو، ممکن است، این مبنا، چنین امری را نیز، در پی داشته باشد.

۴. گرچه این اثر، در سه بخش تنظیم شده است؛ لیکن بخش مورد نظر، همان بخش سوم، یعنی بیان آثار تربیتی نماز است، که به تفصیل آمده است.

در پایان، از تولیت محترم «مدینه العلم» مرحوم آیت الله العظمی خویی - رحمه الله علیه -، جناب حجّت الاسلام و المسلمین آقا سید امین خویی و نیز، از حجّت الاسلام و المسلمین حاج آقای رضوی، مسؤول محترم مدرسه علمیه «مدینه العلم» و از آقایان: محمد محبی؛ رامین نقدی و بهمن نقدی، که در بخش رایانه مؤسسه احسن الحديث، همکاری داشته و دارند، تقدیر و تشکر می‌نمایم، به امید آن که همه زحمات و لطف و عنایت‌های عزیزان، مورد قبول درگاه الهی قرار گرفته و به ما نیز، این توفیق را عنایت کند، که آنچه که رضای او در آن است، دریغ ننماییم.

والسلام علیکم ورحمة الله وبرکاته

قم المقدّسة

صاحب‌علی محبی

۱۶/۱۱/۱۳۸۹ ه. ش، مطابق با

اول ربیع الأول ۱۴۳۲ ه. ق.